

KORRALDUS

.....11.2016 nr 1-3/16/.....

ASile Merirahu Sadam vee erikasutusloa andmine

I. ASJAOLUD

AS Merirahu Sadam (registrikood 11397259, edaspidi *taotleja*) esitas 23.04.2015 kirjaga Keskkonnaametile vee erikasutusloa taotluse (edaspidi ka *taotlus*). Taotlus saabus ja registreeriti Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 28.04.2015 nr 7-6/15/10526. Vee erikasutusloa taotletakse Merirahu sadama (edaspidi ka *sadam*) ehitamisel toimuvaks vee erikasutuseks. Vee erikasutuse eesmärk on sadama ehitamine, mille käigus on kavandatud süvendus ja kaadamistööd mahus kuni 36 400 m³ ning kai, slipi ja kahe muuli rajamine, mille käigus uputatakse veekogusse tahkeid aineid mahus kuni 11 300 m³. Sadam asub Kopli lahes aadressil: Merirahu jahisadama 2, Tallinna linn, Haabersti linnaosa, kinnistu katastritunnus 78406:609:0043.

Vee erikasutuse piirkonna koordinaadid:

X=6590099,75, Y=535198,85

X=6589906,56, Y=535044,16

X=6590073,69, Y=534849,19

X=6590260,34, Y=534998,64

Kaadamisala koordinaadid:

59° 26.66', 24° 38.34'

59° 26.46', 24° 38.93'

59° 26.67', 24° 39.29'

59° 26.83', 24° 38.70'

Veeseaduse § 8 lg 2 p 6 kohaselt on vee erikasutusloa vajalik, kui toimub veekogu, mille veepeegli pindala on üks hektar või suurem, süvendamine või sellise veekogu põhja pinnase paigaldamine ja p 7 kohaselt kui uputatakse tahkeid aineid veekogusse. Keskkonnaamet hindas vastavalt keskkonnaministri 26.03.2002 määrusele nr 18 "Vee erikasutusloa ja ajutise vee erikasutusloa andmise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise kord, loa taotlemiseks vajalike materjalide loetelu ja loa vormid"(edaspidi *määrus nr 18*) esitatud andmeid ning need vastavad nimetatud määru esitatud nõuetele.

1.1 Tähelepanekud

2004. aastal koostati sadama detailplaneering, mis kehtestati Tallinna Linnavalitsuse 28.06.2006 korraldusega nr 1476-k ja on kehtiv ka praegu. Detailplaneeringuga nähti ette Merirahu elamurajooni maa-alal paiknevate kinnistute Merirahu tn 74 ja 76 maa sihtotstarbe muutmine ärimaast elamumaaks, Merirahu tn 76 kinnistu jagamine kaheks krundiks ning moodustatavatele elumaa kruntidele hoonestusõiguse määramine kuni 2-korruseliste eramute ehitamiseks ning Merirahu elurajooniga külgnevale ranna-alale jahisadama ning sadamarajatiste rajamine ja

sadama maa-alas ehitusõiguse määramine kuni 3-korruselise ärihoone ning vaatetorni ehitamiseks.

II. KAALUTLUSED VEE ERIKASUTUSLOA ANDMISEL

Vastavalt haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 56 lõikele 3 tuleb kaalutusõiguse alusel antud haldusakti põhjenduses märkida kaalutlused, millest haldusorgan on haldusakti andmisel lähtunud. Keskkonnaamet teeb vee erikasutusloa andmise otsuse lähtudes taotluses esitatud informatsioonist, „Merirahu sadama vee erikasutusloa taotluse keskkonnamõju hindamise aruanne“ - OÜ E-Konsult, Tallinn 2016, Töö nr E 1341 (edaspidi *KMH*) ning vee kasutamist ja kaitset sätestavatest õigusaktidest.

2.1 Taotluse avalikustamine ja seisukohtade ärakuulamine

Veeseaduse § 9¹ lg 1 kohaselt avaldab vee erikasutusloa andja vee erikasutusloa taotluse saamisest alates 21 päeva jooksul pärast vee erikasutusloa taotluse menetlusse võtmist sellekohase teate ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Teade vee erikasutusloa taotlemise kohta avalikustati 17.03.2015, st tähtaegselt ning ettepanekuid ja vastuväiteid vee erikasutusloa taotluse avalikustamise käigus ei laekunud.

2.2 Keskkonnamõju hindamisest

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 3 p 1 järgi hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusloa või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. *KeHJS* § 6 lg 1 p 17 kohaselt on mere süvendamine alates pinnase mahust 10 000 kuupmeetrit ning p 17¹ merepõhja tahkete ainete uputamine alates aine mahust 10 000 kuupmeetrit olulise keskkonnamõjuga tegevus. *KeHJS* § 11 lg 3 kohaselt algatatakse § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuse kavandamisel tegevuse keskkonnamõju hindamine selle vajadust põhjendamata. Keskkonnaamet algatas Merirahu sadama vee erikasutusloa *KMH* 20.05.2015 kirjaga nr 7-6/15/10526-2 *KeHJS* § 3, § 6 lg 1 p 17, § 11 lõigete 2 ja 3 alusel.

Lähtudes *KeHJS* § 10 lõikest 2, lg 3 punktidest 5-6, § 22 lõikest 2-3 ja 7-8, Keskkonnaameti peadirektori 08.05.2014 käskkirja nr 1-4.1/14/242 „Regioonide põhimääruste kinnitamine“ lisa 1 „Keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regiooni põhimäärus“ punktist 2.1 ja 3.5.8, on Keskkonnaamet oma 29.08.2016 kirjaga nr 6-3/16/2454-11 heaks kiitnud „Merirahu sadama vee erikasutusloa taotluse keskkonnamõju hindamise aruande“.

KMHst nähtub:

- 1) Linnaruumiliselt ja logistiliselt on eeltöö sadama rajamiseks juba tehtud: välja on ehitatud sõidutee ja insenerivõrgud sadamasse. Samuti on väljaehitatud jalakäijate sild, mis võimaldab jalakäijal ja jalgratturil ületada sadamasse suunduv tee teises tasapinnas. Sadamakohas on olemas slipp ja selle küljel kindlustuskivid, mis jäävad kavandatava sadama muuli ja täiteala sisse.
- 2) Süvendamisest tekkiva pinnase kaadamiseks leiti koostöös Veeteede Ametiga sobiv ala Kopli lahes sügavusega <-10 m, kuhu süvenduspinnase võiks keskkonnale (sh Stroomi supelrannale) ohutult kaadata. Tegemist on 313 100 m² suuruse merealaga, kuhu 36 400 m³ süvendatud pinnase ühtlaselt kaadamisel kaetaks põhi ca 12 cm paksuse kihiga.

3) Setete liikumist Kakumäe poolsaare kirderannikul mõjutavad oluliselt olemasoleva elamurajooni rannakindlustus ning ehitatava Kakumäe sadama ligi 300 m pikkune loodemuul. See rajatis ulatub sügavamale sellest piirist, kust alates tugevad tormid tekitavad süstemaatilise setete transpordi ning seetõttu suures osas tõkestab setete liikumise poolsaare tipust lahe pärasse. Settematerjal saab liikuda ümber Kakumäe sadama vaid erakordselt tugevates tormides, millede esinemise periood on üle 10 aasta. Siiski on ka sealt tulev settematerjali potentsiaalne kogus tühine. Selle tulemusena on sadama mõju piki randa suunatud setete transpordile väike.

4) Hoovuste poolt edasikantava heljumi levikut sadama akvatooriumi ja sissesõidukanali süvendamisel hinnati tarkvarakompleksiga Delft3D. Koostati heljumi leviku ja selle kontsentratsiooni muutumise kaardid ajas ja ruumis. Süvendamisel ei levi heljum sadama akvatooriumist välja kui kasutatakse KMH-s soovitatud leevendavaid meetmeid.

5) Kaadamisel ladestub heljum peamiselt kaadamiskohale ja sellest maksimaalselt 500 meetri kaugusele. Eemale leviva heljumi kontsentratsioon on loodusliku tasemega võrreldes väike.

6) KMH käigus analüüsiti alternatiividena süvenduspinnase maismaale ladustamise ja merre kaadamise keskkonnamõju. Süvendamisel pinnasekihid veelduvad, neid ei ole võimalik maismaale kuhja ladustada. Maismaale ladustamine eeldaks suurele maa-alale pinnase jaoks settebasseinide ehitamist. Settebasseinide maa-ala ei oleks ka hiljem, pärast vee väljavalgumist, ekspluateeritav pinnase suure ja ebaühtlase kokkusurutavuse tõttu. Niisugune ladestusala on jäätmeseaduse § 34 lg 1 kohaselt käsitletav prügilana ning Taotleja peaks võtma endale kõik seadusest tulenevad kohustused prügilala haldamiseks. Süvenduspinnase vedu mõnda olemasolevasse jäätmekäitluskohta põhjustaks olulise raskeveokite liikluskoormuse tõusu läbi linnakeskkonna, rikuks teede ja tänavate seisukorda ning põhjustaks müra ja õhusaastet. Seega tooks ehitustegevuses kasutuskõlbmatu süvenduspinnase maismaale ladestamine endaga kaasa sadama läheduses suure maa-ala senisest kasutusest väljajäämise, rikub maastiku ilmet või põhjustab olulisi leevendamatu keskkeskkonnamõjusid ning on arendajale ebamõistlikult kallis ja pikaajalisi kohustusi kaasa toov. Tulenevalt eeltoodust ei ole sellise alternatiivi elluviimine võimalik. Seega on sadama süvenduspinnase kaadamine lubatud ja põhjendatud.

7) Süvendamisealal nii põhjataimestik kui ka loomastik hävinevad. Kaadamisala piires taimi ei esine taimestikuga jaoks liiga suure sügavuse ja kõva substraadi vähesuse tõttu ning seetõttu puudub mõju taimestikule. Kaadamisprotsessiga kaasnev suspendeeritud materjali pilv võib levida põhjataimestiku vööndisse eelkõige kaadamisalast läänes ja lõunas kus mere põhi kerkib kiiremini ja taimestikuvöönd on seetõttu lähemal. Mõju põhjataimestikule võib pidada väheoluliseks kui taimestikuvööndisse sadestuvate setete kogus pinnaühiku kohta on väiksem iga aastaste tormide tagajärjel sadestuvate setete hulgast. Heljumi raskem fraktsioon sadeneb kaadamisel ala lähemas ümbruses, mattes taimestikku osaliselt, kergem fraktsioon jõuab veesambas kuni 500 meetri kaugusele. Arvestades ehitus-, süvendus- ja täitetööde mahtu on nende mõju merekeskkonnale ajutine.

8) Kaadamispiirkonna loomastikus dominantliigiks nii esinemissageduse kui biomassi poolest on balti lamekarp (*Macoma balthica*). Tegemist on väga hea vertikaalse migratsioonivõimega liigiga, kelle puhul letaalseks kaadatud materjali kihi paksuseks, eeldusel, et tegemist on muda või liivaga, on ligikaudu 0,5 m (Essink 1999). Kuna kaadatud materjal ei deponeeru põhjale ühtlase paksusega kihina vaid erinevate kuhjadena, võib esineda laiguti balti lamekarbi suremust. Balti lamekarp on hea taastumisvõimega laia levikuga liik, mille taastumine kaadamisalal toimub umbes ühe aastaga. Teine biomassidominant, söödav rannakarp (*Mytilus trossulus*), on kaadamise suhtes väga tundlik kuna tegemist on kõva substraadi pinnale kinnituva sessiilse liigiga, kelle võime setete alt väljuda on minimaalne. Kuna suuremal osal kaadamisalast on kõva substraadi ja rannakarbi katvus väga madal, siis ei ole rannakarbi mattumine olulise mõjuga. Kaadamisalal leiduvad hulkharjasussid-tavaline harjasliimukas (*Hediste diversicolor*) ja virginia korgitsuss (*Marenzelleria neglecta*) on väga hea kaevumisvõimega suutes läbida ligikaudu 0,5 m settekihi eeldusel, et tegemist on peeneteralise settega. Lisaks sellele on tegemist hea ujumisvõimega liikidega, kellel on plantilised

vastsed ja taasasustamine seetõttu kiire. Kaadamispiirkonnas vähesel määral esinevad mobiilsed vähilised nagu tavaline harjaslabalane (*Monoporeia affinis*) ja perekonna kirpvähk (*Gammarus*) liigid on häiringute suhtes suhteliselt tundlikud ja kaadamise tagajärjel on oodatav nende esinemissageduse ja asustustiheduse langus kaadamisalal. Arvestades kaadatava materjali suhteliselt väikest kogust ei ole mõju vähilistele terve lahe mastaabis väga tugev ja oodatav on taastumine 1-2 aastaga.

9) Kuna kaadamisalal on sügav ja põhjataimestikuta, siis on see räämekolemuks ebasobiv. Räämekolemuks sobiva biotoobiga alad Kopli lahes on napid ja asuvad võimalikust kaadamisalast läänepool rannale lähemal ning madalamal. Eesti rannikumeres läbiviidud uuringute raames Kopli lahest rääme marja ega vastseid ei leitud. Lähimad alad, kust leiti marja ja vastseid, asuvad Naissaare lõunaotsas. On teada, et rannikul kudeva lestavormi koelmud asuvad Soome lahes poolsaarte otstes, seega on tõenäoline, et neid leidub ka Paljassaare ja Kopli poolsaarte otstes, kuid kindlasti ei leidu lestakoelmuid võimaliku kaadamisalal, ega selle lähimas piirkonnas. Tuulehaugi võimalikud kudealad Kopli lahes jäävad lahe madalamatesse ja taimestikuga piirkondadesse. Kopli lahes merisiia koelmualasi teada ei ole ning looduslikud tingimused lahes ei luba arvata, et merisiig võiks lahes laiemalt kudedada. Ülejäänud siirdekaland koevad Soome lahte suubuvates jõgedes. Kopli lahte ei suubu vooluveekogusid, mis oleksid nendele liikidele olulise tähtsusega. Piirkonnas ja eriti võimalikul kaadamisalal puuduvad ka sellised kaitsealused või ohustatud kalaliigid, kelle arvukust Kopli lahes või populatsiooni seisundit kaadamine võiks ohustada. Kalastiku seisukohast ei ole tänastele teadmistele tuginedes võimalik välja tuua põhjusi, mis muudaksid lubamatuks süvenduspinnase kaadamise Kopli lahte.

10) Süvendus- ja kaadamistöödega veesambasse sattuvate toitainete tõttu biomassi ajutine suurenemine sõltub kohalikust hüdrodünaamikast ja toitainete hulgast. Fütoplankton suudab toitainete kontsentratsiooni tõusule kiiresti reageerida (tundidest päevadeni). Kuna Kopli lahe toitainete kontsentratsioon on suhteliselt kõrge ja tegemist lahesopiga, kuhu sattunud toidained jäävad kauemaks pidama, siis on biomassi tõus tõenäoline. Fütoplanktonil on toiduahelas tähtis roll suuremate organismide toidulaua. Seetõttu võib kalastiku arvukus kaadamisalal ajutiselt tõusta.

11) Elurikkuse andmebaasis on registreeritud mitmete linnuliikide isendite esinemine sadama lähiümbruses. Tegemist on Eestis tavaliste ja arvukate linnuliikidega: sinikael-part, sõtkas, jääkoskel, rohukoskel, hõbekajakas, naerukajakas, sinitihane, rasvatihane, kormoran, tuttpütt ja hallrästas. Kaitstavate ega ohustatud liikide esinemist registreeritud ei ole. Vaadeldud liikide puhul pole tegemist alaga tugevalt seotud ja püsielupaika hoidvate lindudega. Mittepesitsevad liigid liiguvad paremate toitumisvõimaluste otsingul merealadel laialdaselt ringi. Sadama ehitustööd võivad eelkõige partlasi häirida ning seetõttu liiguvad nad tööde tegemise ajaks häiringust eemal asuvatele merealadele. Kajakalised on vähem pelglikud ning eelistavad toiduotsinguteks tihti kasutada hüdrotehniliste tööde ala. Värvuliste pesitsus-, toitumis- ega puhkepaigad ei ole otseselt seotud rannikuga.

12) Sadama ehitamise ja ekspluateerimise käigus tekkida võivad hädaolukorrad on kütuse leke ja tulekahju. Vastavalt Keskkonnaameti poolt koostatud ulatusliku rannikureostuse riskianalüüsile on looduskeskkonnale olulise mõjuga ulatuslik rannikureostus naftasaaduste leke alates 5 tonni koristustööde mahuga. Sadamasse ei ole kavandatud aluste kütustega tankimist ning hobisõidukite kütusepaagid on üldjuhul kuni 200 l (ca 200 kg) mahuga. Seega ei saa sadama ekspluateerimine põhjustada olulise mõjuga rannikureostust. Väikeses koguses keskkonda sattunud kütus võib olenevalt lekke asukohast ja suurusest looduskeskkonda mõjutada. Juhul, kui alustatakse kiirelt reostuse likvideerimisega, ei põhjusta see olulist keskkonnakahju.

13) Sadama ehitustööd põhjustavad ajutist mürataseme tõusu. Merepinna asuva sadama ja Merirahu elamurajooni vahel on ca 9 meetri kõrgune klint, mis toimib loodusliku müratõkkeseinana, kuid ei piira müra levikut täielikult. Seetõttu tuleks mürarikkamad ehitustööd ning raskeveokite liikumine ehitusalale korraldada ainult päevasel ajal.

14) Sadama kasutamisel tekitavad peamist müra mootoriga varustatud väikelaevad (kaatrid, jahid, mootorpaadid jne). Üldjuhul ei ole nende mootorid väga võimsad ja tekitatud müratasemed kõrged. Tuleb arvestada seda, et vesi on peegeldav pind ja üksikute mootorpaatide saabumine ja lahkumine võib olla akustiliselt lähimate elamuhoonete juures tajutav. Kuna sadamat kasutavad peamiselt Merirahu elamurajoonis elavad väikelaevaomanikud ja nende külalised, siis on sadama tegevusest tekkiva mõju talumine kogukondlik kokkulepe, mis on sõlmitud juba sadamale ehitusõiguse andnud detailplaneeringu kehtestamisega.

15) Oluliselt rohkem mõjutaks piirkonna inimeste heaolu sadama rajamisest loobumine, sest inimestel on tekkinud õigustatud ootus detailplaneeringus ette nähtud sadamale. Kinnisvara väärtusele mõjub Sadama rajamine eeldatavasti positiivselt, sest korrastatud ja funktsioneeriva väikelaevasadama lähedal on kinnisvara kõikjal maailmas hinnatud. Selle lisaks loob sadama rajamine eeldused turismi ja merendusega seotud hobide arenguks piirkonnas.

16) Alternatiivide võrdlemisel osutus eelistatuks Merirahu sadama rajamine kavandatud või väiksemas mahu selliselt, et süvenduspinnas kaadatakse Kopli lahte valitud kaadamisalale. Negatiivsete keskkonnamõju vältimiseks tuleb kaadamisest (ja seetõttu ka süvendamisest) hoiduda ajavahemikul 1. maist kuni 31. augustini.

2.3 Eelnõu avalikustamine ja seisukohtade ärakuulamine

Vastavalt HMS § 48 lõikele 1 pannakse õigusakti eelnõu koos seletuskirjaga avalikkusele tutvumiseks välja, tagades avalikkusele nimetatud dokumentidega tutvumise võimaluse vähemalt kuni ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtaja lõpuni. Vastavalt HMS § 49 lõikele 2 ei või ettepanekute ja vastuväidete esitamiseks tähtaeg olla lühem, kui kaks nädalat väljapaneku algusest arvates. Keskkonnaamet teavitas vee erikasutusloa andmisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ...11.2016 ning edastas eelnõu vastavalt HMS § 49 lõikele 3 ka taotluse esitajale.

2.4 Loa nõuete seadmine

Vastavalt veeseaduse § 9 lg 2 p-dele 9 ja 11, KMH tulemustele ning tulenevalt Taotleja taotluses esitatud andmetest kehtestatakse vee erikasutusloas tööde minimaalsema negatiivse keskkonnamõju saavutamiseks järgmised meetmed ja tingimused:

- 1) Soovitavalt tuleb Merirahu sadama akvatooriumi süvendamisel sulgeda sissesõidukanali ja akvatooriumi vaheline ava geotekstiilist kangaga.
- 2) Kaadamistööde tegemisest tuleks võimalusel hoiduda suplushooajal ajavahemikus 1. juunist kuni 31 augustini.
- 3) Süvendus-, uputus- ja kaadamistöid ei tohi teostada kui tuule kiirus on üle 15 m/s.
- 4) Kaadamist tuleb teha madala lainetusega (oluline lainekõrgus kaadamispunktis vähem kui 0,5 m). Korraga võib vette kaadata kuni 400 m³ settematerjali.
- 5) Avatud akvatooriumis ei tohi süvendustöid teostada ajaperioodil 20. aprillist kuni 30. juunini.
- 6) Kaadamistöid ei ole lubatud teha ajaperioodil 20. aprillist kuni 30. juunini.
- 7) Kaadamisala tuleb pärast kaadamistööde lõppu täies ulatuses üle mõõdistada ning mõõdistus tulemused esitada Veeteede Ametile.
- 8) Sadama rajamisel kasutatakse ujuvsüvendajat, ekskavaatorit, kaadamispraame (pargased).
- 9) Pargased peavad olema pidevalt jälgitavad laevade automatiseeritud identifitseerimise süsteemi (AIS) abil.

2.5 Seirenõuete seadmine

- 1) Vee läbipaistvuse hindamiseks tuleb üks kord kaadamistöö alguses teha Secchi kettaga 3 mõõtmist. Mõõtmised teostada pool tundi pärast settematerjali kaadamist vahetult

kaadamiskohal ning 2 tundi pärast kaadamist 0,5 km kaugusel idas (nn Stroomi punkt). Stroomi punktis tuleb enne kaadamist teostada 3 referentsmõõtmist.

2) Heljumi kontsentratsiooni (mg/L) määramiseks filtreeritakse võimalikult suur ja hästi segunenud veeproov läbi eelnevalt kaalutud Millipore'i filtri. Seejärel kuivatatakse filter fikseeritud temperatuuril (103 – 105°C) konstantse kaaluni. Filtri kaalu suurenemine näitab heljumi kontsentratsiooni veeproovis. Veeproov võetakse kaadamispunktist pool tundi pärast settematerjali kaadamist.

2.6 Täiendav teave

- 1) Vee erikasutuse kohta tuleb Keskkonnaametile esitada aruanne vastavalt kehtivatele õigusaktidele.
- 2) Tööde käigus tekkivatest muudatustest informeerida Keskkonnaametit koheselt.
- 3) Vee erikasutusluba ei anna õigust ehitamiseks ja ehitise kasutamiseks.

III OTSUSTUS

Tulenevalt eeltoodust; lähtudes veeseaduse § 8 lg 2 p-st 6 ja 7, määruse nr 18 §-st 5, §-st 8 ja § 17 lg 2 p-st 1; Keskkonnaameti peadirektori 15.08.2016 käskkirjast nr 1-1/16/306 ning AS Merirahu Sadam (registrikood 11397259) taotlusest; KMH tulemustest ja korralduses esitatud kaalutlustest, **otsustan:**

anda AS-ile Merirahu Sadam (registrikood 11397259) vee erikasutusluba nr L.VV/328421 kehtivusega kuni viis aastat Merirahu sadama ehitamiseks, mille käigus on kavandatud süvendus ja kaadamistööd mahus kuni 36 400 m³ ning kai, slipi ja kahe muuli rajamine, mille käigus uputatakse veekogusse tahkeid aineid mahus kuni 11 300 m³.

Haldusakti on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.